

UA-0608
First Year B. Com. Examination
February/March – 2012
Business Administration - I
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

<p>નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.</p> <p>Name of the Examination : F. Y. B. COM.</p> <p>Name of the Subject : BUSINESS ADMINISTRATION - 1 (NEW COURSE)</p> <p>Subject Code No. : 0 6 0 8 Section No. (1, 2,.....): Nil</p>	<p>Seat No. : <input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/></p> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; text-align: center; width: 100%;">Student's Signature</div>
--	---

(૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૧૦

- (૧) સંચાલકે કઈ વિવિધ પ્રકારની ભૂમિકાઓ અદા કરવાની હોય છે ?
- (૨) પ્રેરણાનાં વિષેયાત્મક ઓજારોની યાદી આપો.
- (૩) સંચાલનના ક્ષેત્રની દૃષ્ટિએ આયોજનના પ્રકાર જણાવો.
- (૪) માહિતી સંચાર દ્વિમાર્ગી પ્રક્રિયા છે. - શા માટે ?
- (૫) પર્ટ (PERT) અને સીપીએમ (CPM) એટલે શું ?

૨ (અ) સંચાલન એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.

૬

(બ) નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયા વર્ણવો.

૬

અથવા

૨ (અ) વૈજ્ઞાનિક સંચાલનના વિકાસમાં એફ. ડબલ્યુ. ટેલરનો ફાળો જણાવો.

૬

(બ) આયોજન એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.

૬

૩ (અ) સત્તાના કેન્દ્રીકરણ અને વિકેન્દ્રીકરણ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(માત્ર છ મુદ્દા)

૬

(બ) લોકશાહી નેતૃત્વના ફાયદા અને મર્યાદા જણાવો.

૬

અથવા

- ૩ (અ) પ્રબંધની પ્રક્રિયા વર્ણવો. ૬
 (બ) દોરવણીના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો સમજાવો. ૬
- ૪ (અ) હર્ષભર્ગનો અભિપ્રેરણ માટેનો દ્વિ-પરિબળોનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૬
 (બ) સમતૂટ બિંદુ એટલે શું ? તેની ધારણાઓ જણાવો. ૬

અથવા

- ૪ (અ) માહિતી પ્રેષણ અને માહિતી સંચાર વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. ૬
 (બ) ઈ-કોમર્સના લાભાલાભ જણાવો. ૬
- ૫ ટૂંક નોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૨
 (૧) વ્યૂહાત્મક આયોજન
 (૨) અંકુશ વિસ્તાર
 (૩) પ્રેરણાનાં નિષેધાત્મક ઓજારો
 (૪) સ્માર્ટ કાર્ડ.

- ૬ કેસ સ્ટડી : ૧૨

ગુડલક કંપની લિમિ.માં શ્રી રાજન દસ વર્ષથી જોડાયેલા હતા. કમશ: બઢતી મેળવી રાજન ફોરમેન સુધી પહોંચી શક્યા હતા. જે મેળવ્યું તેનો તેમને ગર્વ હતો. કંપનીમાં કામ કરવું તેમને ખૂબ ગમતું હતું.

હાલમાં રાજનને ઉત્પાદન પ્રક્રિયા ટૂંકાવે તેવી મહત્ત્વની શોધ પ્રાપ્ત થઈ, જે તેણે પોતાના ઉપરીને જણાવી, પણ તેની શોધને આવકારવામાં આવી નહિ એવું એમને લાગ્યું. કેટલાક કર્મચારીઓને પણ આવું જ અનુભવાયું. જેથી કર્મચારીઓના મનમાં એવી માન્યતા કેળવાઈ કે અમારા સૂચનો, પ્રશ્નો અને અભિપ્રાયો ઉચ્ચ સપાટી સુધી પહોંચતા જ નથી તેમજ ઉચ્ચ સપાટીથી નીચે તરફ આદેશો, હુકમો કે સૂચનાઓની રવાનગી યોગ્ય સ્વરૂપે થતી નથી. વાસ્તવમાં, કામદારોમાં કેળવાયેલી માન્યતા ખોટી હતી.

પ્રશ્ન :

- (૧) ઉપરોક્ત કેસમાં કયો સંચાલકીય પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે ?
 (૨) આ પરિસ્થિતિ સુધારવા કયા ઉપાયો કરશો ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction No. 1 of page No. 1.
(2) Figures to the **right** indicate full marks of the question.

- 1** Answer in brief : **10**
- (i) What types of roles a manager has to play ?
 - (ii) Give the list of positive tools of motivation.
 - (iii) State the types of planning from the view point of management area.
 - (iv) Communication is a two way process - Why ?
 - (v) What is PERT and CPM ?

- 2** (a) What is management ? Explain its importance. **6**
(b) Describe, the process of decision-making. **6**

OR

- 2** (a) State F. W. Taylor's contribution in the development of scientific management. **6**
(b) What is planning ? Explain its importance. **6**
- 3** (a) Distinguish between centralization and decentralization of authority (only six points). **6**
(b) State the advantages and limitations of democratic leadership. **6**

OR

- 3** (a) Describe the process of organizing. **6**
(b) Explain the guiding principles of directing. **6**
- 4** (a) Explain, Herzberg's two-factors theory of motivation. **6**
(b) What is break-even point ? State its assumptions. **6**

OR

- 4** (a) Distinguish between Reporting and Communication. **6**
(b) State the merits and demerits of e-commerce. **6**

- 5** Write short notes : (any two) **12**
- (i) Strategic Planning
 - (ii) Span of Control
 - (iii) Negative tools of motivation
 - (iv) Smart Card.

- 6** Case Study : **12**

Mr. Rajan has been working in Good-Luck Company Ltd. for last 10 years. Gradually Mr. Rajan was promoted to foreman. He take pride in whatever he has obtained and likes working in the company.

At present Mr. Rajan obtained the discovery of short production process, which he stated to higher officials. But he feels that his discovery is not honoured properly. Some employees also feel that, the employees are prejudiced that their suggestions do not reach to the top level and top level's orders, suggestions etc., do not come down to bottom level. Actually belief developed in the employees was wrong.

Questions :

- (i) In the above case which managerial problem is involved ?
- (ii) What should be done to improve the situation ?